

**KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS
ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL KLAIPĖDOS MIESTO TREČIOSIOS VANDENVIETĖS SANITARINĖS APSAUGOS
ZONOS SPECIALIOJO PLANO PATVIRTINIMO**

2013 m. sausio 2 d. Nr. AD1-4
Klaipėda

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalies 2 ir 12 punktais, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 18 straipsnio 4 dalimi, Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2009 m. lapkričio 26 d. sprendimu Nr. T2-390 „Dėl pavedimo Klaipėdos miesto savivaldybės administracijai tvirtinti specialiuosius ir detaliuosius planus bei Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2007 m. gruodžio 20 d. sprendimo Nr. T2-407 pripažinimo netekusiu galios“ ir atsižvelgdama į Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos Klaipėdos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros skyriaus teritorijų planavimo dokumento 2012 m. lapkričio 21 d. patikrinimo aktą Nr. TP1-2434 bei AB „Klaipėdos vanduo“ 2012-11-29 prašymą Nr. 2012/S.01-3779:

1. Tvirtinu Klaipėdos miesto trečiosios vandenvietės sanitarinės apsaugos zonos specialųjį planą (pridedami specialiojo plano sprendiniai – brėžinys ir aiškinamasis raštas).

2. Nustatau, kad patvirtintas specialusis planas įsigalioja kitą dieną po oficialaus informacinio pranešimo vietinėje spaudoje apie jo patvirtinimą ir viso teritorijų planavimo dokumento paskelbimo Klaipėdos miesto savivaldybės interneto tinklalapyje.

Šis įsakymas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Klaipėdos apygardos administraciniam teismui.

Savivaldybės administracijos direktorė

Judita Simonavičiūtė

PATVIRTINTA
Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos
direktoriaus 2013 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. AD1-4

SAUB "EKOPROJEKTAS" APLINKOSAUGOS SEKTORIUS

1.3 Specialiojo plano sprendiniai

Klaipėdos miesto trečiosios vandenvietės sanitarinės apsaugos zonos nustatymo projektą pagal HN 44:2006 "Vandenviečių sanitarinės apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra" 2008 m. atliko Geologijos ir geografijos instituto Požeminio vandens skyrius bei nustatyta tvarka 2008-03-31 patvirtino Lietuvos geologijos tarnyba (žr. 2 dalyje). Pagal HN 44:2006 reikalavimus Klaipėdos miesto trečiosios vandenvietės SAZ turi būti sudaryta iš trijų juostų, ji paskaičiuota vandenvietės debitui – 74,0 tūkst. m³/d.

Šiuo metu galiojančiuose Klaipėdos miesto ir rajono bendruose planuose SAZ ribos nužymėtos pagal 1993 m. projektą pagal tuo metu galiojančias normas. Todėl šiuo spec. planu jos ir bus patikslintos. Vandenvietės sanitarinės apsaugos zonos (SAZ) ribos nustatytos, kaip minėjome, vadovaujantis Lietuvos higienos norma HN 44:2006 "Vandenviečių sanitarinės apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra" bei Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007-02-14 d. įsakymu "Dėl paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo".

Pagal HN 44:2006 infiltracinio tipo vandenvietėms, kurių grupei (IIIb²) priklauso Klaipėdos trečioji, nustatomos trys SAZ juostos: I – griežto režimo, II – bakteriologinės taršos apribojimo, III – cheminės taršos apribojimo.

Sanitarinės apsaugos zonos hidrogeologinės ribos Klaipėdos infiltracinei sistemai patikimiausiai gali būti nustatytos grafiniu būdu. Tam sudaryti hidrodinaminiai gruntinės tėkmės tinkleliai dviem būdingiems gruntinio vandens ėmimo vandenvietėje debitams: 50,0 ir 25,7 tūkst.m³/d, t.y. didžiausio pasiekto vandenvietės debito (1993 metų) ir dabartinio vandenvietės debito (2007.09.11–13 d.) atvejams. Pirmuoju atveju gruntinė tėkmė centrinėje vandenvietės dalyje pasiekia vandeningojo sluoksnio paplitimo ribas, dėl to didinant vandenvietės debitą, gamtinės tėkmės dydis iš periferinių filtracinio lauko pusių ir SAZ juostų ribos nesikeis. Šie rodikliai gali keistis tik imant mažesnę nei 50,0 tūkst.m³/d vandens debitą. Taigi, SAZ juostos apskaičiuotam 74,0 tūkst.m³/d vandenvietės debitui bus analogiško dydžio, kaip ir 50,0 tūkst.m³/d vandens debitui.

Nustatant SAZ juostų ribas, priklausomai nuo situacijos, jos susietos su sklypų ribomis ar geografiniais objektais. Apie spec. plano sprendinius pranešta VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijai 2011-12-05-raštu Nr.621 (4 priedas).

Pirmoji SAZ (griežto režimo) juosta

Pirmosios SAZ juostos ribos (IIIb²) grupės vandenvietėms pagal Lietuvos HN 44:2006 nustatomos 25 m atstumu nuo vandens imtuvų ir infiltracijos įrenginių. Mūsų atveju nuo KVK kairiojo kranto vakarinėje dalyje, antro infiltracinio kanalo rytinėje dalyje ir kanalų šiauriniame ir pietiniame vandenvietės galuose. Tokie atstumai nurodyti ir Lietuvos geologijos tarnybos aprobuotoje ataskaitoje - SAZ projekte, tačiau projekto rengėjas faktiškai SAZ I juostos ribas nustatė kaip to reikalauja normatyvas. Laikantis nustatytų reikalavimų, šiuo specialiuoju planu SAZ I juosta, lyginant su LGT aprobuota, sumažinama, nustatant 25 m nuo vandens imtuvų ir infiltracijos įrenginių kadangi pagal Klaipėdos m. bendrojo plano 9.1.13 p. numatyta "Planuoti vėjo jėgainių parkus vandentiekio ir vandenvietės teritorijose, išskyrus KNNP". Tai tenkina higienos normas HN 44:2006 reikalavimus ir neprieštarauja geologijos tarnybos aprobuoto SAZ projekto pirmosios SAZ juostos nurodytam minimaliam atstumui - 25 m iki infiltracinių kanalų.

SAZ I juostos plotas – 116,10 ha.

Antroji SAZ (mikrobinės taršos apribojimo) juosta

Hidrogeologines vandenvietės sanitarinės apsaugos zonos II ir III juostų ribas apsprendžia gruntinės tėkmės konfigūracija (struktūra) toje teritorijoje, iš kurios vanduo gali patekti į vandens imtuvus ir infiltracijos kanalus arba papildyti požeminę tėkmę, nukreiptą į vandenvietę. Ši teritorija vadinama vandenvietės mitybos sritimi. Pastarosios dydį bei gruntinės tėkmės struktūrą nulemia daugelis veiksnių, iš jų svarbiausias yra infiltracijos iš kanalų intensyvumas.

Antrosios SAZ juostos, reglamentuojančios bakteriologinę gruntinio vandens saugą, ribos apskaičiuojamos remiantis mikroorganizmų gyvybingumo požemyje laiku, kuris infiltracinėms vandenvietėms matuojamas atstumu, kurį požeminis vanduo nuteka per 400 parų. III SAZ juostos ribos apskaičiuojamos 25 metų tėkmės trukmei arba nustatomos vandeningojo sluoksnio paplitimo teritorijai bei požeminių tėkmių struktūrai.

Vandenvietės aplinkoje gruntinio vandens natūralios mitybos sritis Šiaurės vakaruose apribota požemine vandenskyra, kuri plyti ties geležinkeliu. Iš čia požeminė tėkmė pasiskirsto į dvi dalis: link Kuršių marių ir kūdros, kuri drenuoja didelę teritoriją rytinėje filtracinio lauko dalyje, bei tėkmė link vandenvietės šiaurinių drenų. Rytinėje ir pietrytinėje vandenvietės pusėse filtracinį lauką riboja jūrinio aliuvio nuogulų paplitimas. Kairiajame KVK krante yra neaukšta (neviršija 1,0 m) požeminė vandenskyra, nuo kurios gruntinė tėkmė pasidalija link KVK ir Kuršių marių. Čia marių patvankos metu gruntinio vandens mineralizacija kartais viršija 1 g/l.

Antroji SAZ juosta apskaičiuota iš hidrodinaminių tinklelių, sudarytų didžiausio vertinamo vandenvietės debito ir artimiausios perspektyvos debito (apie 30 tūkst. m³/d) atvejams. Apskaičiavimams paskirti hidrogeologiniai parametrai anksčiau nustatyti hidrodinaminiais eksperimentais: uolienu filtracijos koeficientas 20 m/d, uolienu poringumas – 15%. Priimti vienodi jų dydžiai visam filtracijos laukui. Didžiausio vertinamo vandenvietės debito (74 tūkst. m³/d) atveju antrosios SAZ juostos riba bus 250 m atstumu nuo kraštinio infiltracinio (2-ojo) kanalo rytuose ir 150 m nuo KVK kanalo vakaruose. Šiaurėje antroji SAZ juosta sutampa su Kairių g. Nuo kraštinių drenų pagal KVK tėkmę 250 m, prieš tėkmę – 2,5 km (SAZ plotis), kaip nurodyta HN 44: 2006. Atsižvelgiant į galimą vandenvietės plėtimą, II SAZ juostos ribos priimamos nustatytam didžiausiam vandenvietės našumui (74 tūkst. m³/d).

SAZ II juostos plotas (įskaitant I juosta) – 396,59 ha.

Trečioji SAZ (cheminės taršos apribojimo) juosta

Trečios SAZ juostos ribos tapatinamos su gruntinio vandeningojo sluoksnio paplitimo kontūrais ir neutraliomis tėkmės linijomis, apibrėžiančiomis vandenvietės mitybos sritį. Rytinė riba atitinka jūrinio aliuvio smėlio paplitimo kontūrą ir baigiasi 2,5 km atstumu už vandenvietės (SAZ III juostos plotis). Vakarinė hidrodinamiškai argumentuota riba – nedidelė gruntinio vandens hidrodinaminė vandenskyra tarp Kuršių marių ir KVK (apie 400–600 m atstumu nuo pastarojo). Tačiau ši riba nėra stabili ir gali keistis priklausomai nuo marių vandens horizonto svyravimų – išnykti esant aukštam vandens lygiui mariose. Todėl neatmestinos galimybės gruntinio vandens pritekėjimui į KVK iš visos aptariamą teritorijos. Pastaroji turi būti nuolat kontroliuojama – vykdomas paviršinio ir požeminio vandens monitoringas. Šiomis aplinkybėmis rekomenduotina SAZ III juostos vakarinė riba – Kuršių marių kranto linija. Ši riba rekomenduojama Geologijos ir geografijos instituto 2008 m. parengtame ir Lietuvos geologijos tarnybos patvirtintame Klaipėdos miesto trečiosios vandenvietės išteklių įvertinimo ir sanitarinės apsaugos zonos nustatymo projekte, ji sutampa

su 1993 m. nustatyta ir iki šiol galiojančia trečiosios vandenvietės SAZ trečios juostos riba vakarinėje dalyje bei Klaipėdos miesto Bendrajame plane pažymėta trečiosios vandenvietės SAZ trečios juostos riba vakarinėje dalyje. Klaipėdos rajono Bendrajame plane bei vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiajame plane yra pažymėta kita trečiosios juostos riba, tačiau šio dokumento tekste, IV dalyje, 17 skirsnyje (111 lapas), ketvirtoje pastraipoje nurodoma, kad "vandenviečių SAZ nustatomi vandenvietės SAZ specialiaisiais planais". Kadangi nei Bendrieji, nei mūsų paminėtas rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas neturi tikslo nustatyti konkrečių vandenviečių SAZ ribas ir jų nenustato, o tik pažymi, kad atitinkamose teritorijose yra objektai, kuriems nustatomos SAZ, todėl prieštaravimo tarp šių dokumentų nėra.

Šiaurinė ir šiaurietinė SAZ juostų ribos prarastos hidrodinaminiu pagrindu pagal gruntinės tėkmės vandenskyrą: šiaurinė - 200 m nuo geležinkelio, šiaurietinė - 250-350 m atstumu nuo Smiltelės intako. **Atsižvelgiant į sudėtingą ekologinę situaciją šioje kryptyje, SAZ III juosta apima dalį geležinkelio ruožo ir pralaidą ties KVK įtaka.** Rytinė SAZ III juostos riba sutampa su jūrinio smėlio ir moreninio priemolio kontaktu. Šių ribų kontūrai praktiškai išlieka tokie patys ir 30 tūkst. m³/d vandenvietės debitui. Prisilaikant HN 44: 2006 reikalavimų III SAZ juosta Karaliaus Vilhelmo kanale pasroviui nustatoma 250 m nuo vandens nuvedimo iš infiltracinių kanalų latakų, prieš srovę – per SAZ plotį, t.y. 2,5 km atstumu nuo apvandeninimo stoties (žr. 1 brėž.). Visam likusiam Karaliaus Vilhelmo kanalo ilgiui apsauginės zonos ribos nustatomos vadovaujantis paviršinių šaltinių apsaugos tvarka (LR aplinkos ministro 2007-02-14 d. įsakymas Nr. D1-98): visam KVK ilgiui nustatoma paviršinio vandens telkinio apsaugos zona po 100 m. pločio teritorija abiejuose KVK krantuose ir paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juosta po 50 m pločio teritorija abiejuose KVK krantuose..

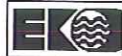
Tvirtinimui pateikiamos SAZ ribos nustatytos 74,0 tūkst. m³/d vandenvietės debitui. Jei ateityje atsirastų poreikis gaminti vandenvietėje ekstremalius išteklius, pagrindinė vandenvietės plėtimo kryptis turėtų būti į pietus nuo esamų infiltracinių kanalų pradžios. Ten yra preliminariai ištirtas perspektyvus apie 1,5–2,0 km ilgio ruožas, kuriam principinėmis SAZ zonos ribomis nustatoma Kuršių marių kranto linija vakaruose ir jūrinio smėlio bei moreninio priemolio kontakto linija – rytuose.

SAZ III juostos plotas (įskaitant I ir II juosta)– 1769.03 ha.

Galimi gruntinio vandens teršėjai ir saugos priemonės

I ir II SAZ juostų teritorijose nėra potencialių taršos objektų. Trečioje juostoje gana komplikauta ekologinė situacija yra į šiaurę nuo vandenvietės ties III SAZ juostos riba. Čia svarbiausia taršos pavojaus zona yra geležinkelio ruožas stotis "Draugystė" – tarptautinė jūrų perkėla (žr. 1 brėž. prieduose). Beveik 2 km ilgio stoties teritorija (centro koordinatės X - 323975, Y-6171563 žr. 1 brėž.) ribojasi su Klaipėdos III vandenvietės sanitarinės apsaugos zonos III juosta. Pagrindinė gruntinės tėkmės kryptis nuo "Draugystės" stoties iš rytų į vakarus, išilgai geležinkelio ir link Kuršių marių. Stoties rajono gruntiniame vandenyje būna padidintos amonio ir organinių medžiagų (permanganato indeksas, ChDS) vertės, kalio, kalcio ir magnio koncentracijos, pasitaiko didesnės nei leistinos geriamajam vandeniui chloridų, sulfatų, nitratų koncentracijos, gruntinio vandens bendroji mineralizacija ($\geq 1,0$ g/l), bendrasis kietumas siekia 7–10 mg-ekv/l [25]. Pavojinga taip pat yra kūdros (koordinatės X – 322508, Y – 6171122) aplinka.

Į SAZ ribas šiaurės vakarinėje ir šiaurietinėje vandenvietės prieigose patenka dalis teritorijos kairiajame Vilhelmo kanalo krante (koordinatės X – 321434, Y – 6170367), kurioje gruntinio vandens mineralizacija periodiškai gali viršyti 1 g/l ir apie 300 m

geležinkelio ruožas (dešiniame kanalo krante, koordinatės X – 322044, Y – 6171344). Gruntinės tėkmės nuo šių teritorijų link vandenvietės debitas bendrame imamo vandens balanse bus nedidelis, tačiau tam tikras taršos pavojus galimas. Todėl šiauriniame vandenvietės gale, už sanitarinio kanalo, įrengtas drenažas, surenkantis nuo geležinkelio, uosto atitekantį vandenį ir siurbliais nukreipia į sanitarinį kanalą, toliau – į KVK. Tokiu būdu eliminuojama galimybė požeminiam vandeniui iš rizikos zonos patekti į vandenruošos įrenginius.

Aukšto vandens lygio po maitinimo kanalais atveju gruntinė tėkmė nuo šiaurinės pusės išvis nepateks į imtuvus, kaip ir gruntinė tėkmė, imant vandenvietėje 30 tūkst. m³/d vandens. Be to, taršos pavojų nuo transporto magistralių pusės galima visiškai išeliminuoti palaikant gruntinio vandens lygį po infiltraciniais kanalais ties 1,0–1,5 m altitute.

Potencialūs taršos šaltiniai taip pat gali būti kariuomenės užimti žemės plotai abipus KVK (koordinatės X – 322397, Y – 6168360 ir X – 324403, Y – 6167946). Kairėje KVK pusėje Stariškių kaimas (koordinatės X – 321619, Y – 6169034), kuriame nėra buitinių nuotekų kanalizacijos.

Siekiant sumažinti galimą oro taršą, rekomenduojama pagal galimybes apželdinti medžiais šiaurinėje dalyje į abi puses nuo Vilhelmo kanalo esančias teritorijas: 1. kairėje KVK pusėje - dykra, apribota iš rytų griežto režimo juostos, iš pietų - privačių sklypų, iš vakarų – ribos, nustatytos Klaipėdos m. bendrajame plane, iš šiaurės – Kairių g. 2. Šiaurinėje – rytinėje dalyje: į šiaurę nuo griežto režimo juostos (kiek leidžia kelių ir aukštos įtampos linijų apsaugos juostos). 3. Šiaurinėje dalyje – nuo vandenvietės teritorijos ribos iki privačių sklypų rytuose.

Vandenvietės SAZ'e esančios kultūros vertybės, jų apsaugos zonos, naudojimas ir pažinimas

Karaliaus Vilhelmo kanalas (KVR unikalus kodas 25965), kurio dalis (3 km ilgio atkarpa vandenvietės teritorijoje) patenka į vandenvietės griežto režimo juostą, ir 2,5 km ilgio atkarpa patenka į II vandenvietės SAZ juostą, kurios riba sutampa su III juostos riba.

Senosios Kairių, Stariškių kapinės (KVR unikalus kodas 25486) patenka į vandenvietės SAZ III juostą.

Vadovaujantis LR Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (nauja nutarimo priedo redakcija nuo 1996 m., žin. 1996, Nr. 2-43), XIX sk. nuostatomis, kultūros paveldo objektams taikomos laikinos apsaugos zonos: apsaugos nuo fizinio poveikio - 50 metrų ir vizualinės apsaugos – 500 metrų. Šiems KPO 1992-05-12 LRV nutarimo Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ XIX str. „Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijos ir apsaugos zonos“ reikalavimai galioja bendra tvarka.

2005 m. balandžio 25 d. LR Kultūros ministro įsakymu „Dėl nekilnojamųjų kultūros vertybių pripažinimo saugomomis“ nustatyti apsaugos tikslai Karaliaus Vilhelmo kanalui: saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui. Vandenvietės teritorijoje esanti kanalo dalis (3 km ilgio) gali būti naudojama tik vandenvietės griežto režimo juostai nustatytos veiklos ribose, nurodytose šio dokumento 1.4 skyriuje, tiek, kiek neprieštarauja KPO apsaugos reikalavimams.

Vizualus šios kanalo dalies pažinimas nuo SAZ griežto režimo ribos yra neribojamas, o griežto režimo teritorijoje – suderinus su AB „Klaipėdos vanduo“.

Pareigos	Vardas, pavardė	Atestato Nr.	Parašas	Data
Projekto vadovas	Kazys Kaikaris	25035		2012-11-29